

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

02 פברואר 2022

עת"מ 21-10-32777 נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון

ובנייה חיפה ואח'

לפני כבוד השופטת תמר שרון נתנאל

העותרים

1. חנא נקארה
2. אמיר טנוס
3. דניאל וינד
4. ערן כהן
5. איאס חליחל
6. באסם גרזוזי
7. אסמעיל שנבור
8. איליה קפלן

נגד

המשיבים

1. הוועדה המקומית לתכנון ובנייה חיפה
2. מינהל התכנון
3. משרד הכלכלה/רשם המהנדסים והאדריכלים
4. התאחדות האדריכלים
5. איגוד מהנדסי ערים בישראל
6. עמותת הסתדרות הנדסאים וטכנאים בישראל (ע"ר (פורמלי))

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15

נוכחים:

ב"כ המבקשים: עו"ד האני תיורי ועו"ד גומאן חדאד
 המבקשים 1, 3, 6
 ב"כ המשיבה 1: עו"ד קרן גולדשמידט
 ב"כ המשיבה 2 ו-3 – עו"ד אביטל טוביאנה - און
 ב"כ המשיבה 5 - עו"ד אורון אלוני
 עו"ד ואדריכל ליאור דץ נציג התאחדות האדריכלים ועו"ד יוסי אור הכהן
 חבר מועצת העיר חיפה, מוטי בליצבלאו

פרוטוקול

הערת בית משפט:

לפני שאנו נכנסים לשאלת הפרשנות הנכונה, שאלה שאני לא בטוחה שצריך לדון בה כלל בהליך הזה, יש צורך לדון בתהליך, בשינוי שנעשה לאחרונה מנוהל או התנהלות שהייתה קיימת כה הרבה שנים. העתירה הוגשה נגד הוועדה המקומית ובתשובה של הוועדה המקומית וגם בדיון הקודם, הוועדה עמדה על כך שהמסמך שהתקבל מרשם המהנדסים הוא קביעה מחייבת. למרות שלי לא היה נראה כך והעליתי זאת בדיון הקודם אך התעקשה הוועדה המקומית שהיא ביררה את העניין וכך נאמר להם אלא שמתגובת הרשם עולה, שמבחינתו, זה לא תנחיה מחייבת אלא גילוי דעת וגם נאמר בתשות

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

02 פברואר 2022

עת"מ 32777-10-21 נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון
ובנייה חיפה ואח'

1 המשיבים 2 ו-3, שדנים בעניין זה ואני רוצה להפנות את השאלות הראשונות דווקא למשיבים 2 ו-3.
2 לא ברור לי אם התשובה הוגשה מטעם מינהל התכנון או רק מטעם הרשם. אני מבינה שמינהל התכנון
3 לא הוציא הנחיות לעניין זה ואז השאלה היא האם, מינהל התכנון מתכוון לתת דעתו לנושא והאם
4 לא צריך להיות דין זהה לכל הבקשות לחיתור שמוגשות בכל הארץ, שהרי לא יכול להיות והעותרים
5 טוענים שזה המצב, לא יכול להיות שבחיפה לא יתנו למהנדס להגיש בקשה ובת"א או באר שבע או
6 בנצרת או באילת, כן יתנו. כיוון שאיש מהצדדים גם אתם לא, לא הנחתם בפניי משנה סדורה בעניין
7 זה, אז מישהו צריך לתת על כך את הדעת ולקיים דיון, לשמוע צדדים, לתת החלטות.

8
9 עו"ד טוביאנה- און:

10 התשובה הוגשה בשם שני הצדדים וכל אחד תמך את החלק שנוגע אליו בתצהיר.
11 לגבי השאלה של בית המשפט, מינהל התכנון הוא לא הרגילוטור הרלוונטי לפרש את התקנות אלא
12 זרוע העבודה שבמשרד הכלכלה אבל גם זה, הפרשנות הסופית נתונה לבית המשפט הנכבד.

13
14 הערת בית המשפט:

15 בית המשפט לא מפרש באוויר אלא שתיתן דעתה של זרוע העבודה במשרד הכלכלה לנושא, תחליט
16 את אשר תחליט באופן שיחייב את כל הועדות בכל הארץ וככל שמישהו יחשוב שנפל פגם בהחלטה,
17 שיגיש עתירה מנהלית.

18
19 עו"ד טוביאנה- און:

20 הוועדה המקומית היא גוף...

21
22 הערת בית המשפט:

23 כל ועדה תפרש איך שהיא רוצה?

24
25 עו"ד דץ:

26 זה לא עולה מתגובת המדינה.

27
28 הערת בית משפט:

29 העניין הוא, הדגש שהתכוונתי לשים את הדברים שאמרת, שלטעמי, על פני הדברים, אי אפשר
30 להשאיר את זה להבנה או להתייחסות של כל ועדה מקומית. אי אפשר לקחת מצב קיים ובהנחייה
31 שהיא לא מחייבת כפי שאתם אומרים או שאתם אומרים שהיא מחייבת.

32
33 עו"ד טוביאנה- און:

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

02 פברואר 2022

עת"מ 32777-10-21 נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון
ובנייה חיפה ואח'

לא מחייבת.

הערת בית המשפט:

בהנחיה שאתם אומרים שהיא לא מחייבת, שכל ועדה תחליט מה היא עושה בנפרד ובכל אזור, יהיה דין אחר. חלק מהועדות יקבלו בקשות שמוגשות על ידי מהנדסים וחלק לא, זה מצב לא מתקבל על הדעת.

עו"ד טוביאנה- און:

בהעדר הסמכה בדין, ההנחיה הזו ולא מחייבת. הועדות המקומיות הן גוף של השלטון המקומי. בהעדר הוראה מחליפה בדין כפי שכתבנו, מסמך גילוי הדעת לא יכול לחייב את הועדות המקומיות. עם זאת כמו שאמרנו, מדובר בגילוי דעת מקצועי של הריגולטור, שאינו מינהל התכנון.

הערת בית משפט:

מה לדעתכם התוצאה של החלטה ספציפית של כל ועדה ספציפית? האם זה לא הפליה? מה לדעתכם התוצאה של גילוי דעת כזה שיש בו כדי להביא לשינוי מצב קיים לגבי חלק מהועדות המקומיות ולא לגבי אחרות. אין כאן הפליה?

עו"ד טוביאנה- און:

כתב התשובה שהוגש מייצג הסכמות בין הרבה מאד גורמים ואני לא אוכל להתייחס למה שלא נמצא בו, ככל שבית המשפט מבקש השלמות, אבקש החלטה ואביא את הדברים בפני הגורמים הרלוונטיים.

הערת בית משפט:

האם את יכולה לומר לי מה היה התהליך שהביא לכך? בישיבה הקודמת אמרה משיבה 4 שהיא זו שפנתה לרשם על מנת שיוציא הנחיות בעניין ושבעקבות הפניה שלה הוצאו הנחיות. אני רוצה לדעת אם כך היה, אבקש שתאשרי זאת.

עו"ד טוביאנה- און:

איני יכולה לאשר את זה. כפי שכתבנו בכתב התשובה, בסעיף 18, המסמך הזה פורסם על רקע פניות שהתקבלו בזרוע העבודה במהלך השנים האחרונות לרשויות מקומיות שונות. יכול להיות שגם משיבה 4 פנתה, אין לי מידע לגבי זה.

הערת בית המשפט:

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

02 פברואר 2022

עת"מ 21-10-32777 נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון
ובנייה חיפה ואח'

1 לא הסתכלתם בפרוטוקול הישיבה האחרונה ולא חשבתם שאתם צריכים לשמוע את מי שעלול להיפגע.
2 בעקבות כך?

3

4

עו"ד טוביאנה- און:

5 המסמך הזה הוא בדיוק מה שכתבנו בכתב התשובה, גילוי דעת מקצועי של הרגילוטור שאחראי על
6 ייחוד הפעולות.

7

8

הערת בית המשפט:

9 אבל הרגילוטור היה ער לכך שבמצב הקיים מהנדסים מגישים בקשות והבקשות מטופלות. אני שואלת
10 האם הוא לא מצא לנכון לשמוע את עמדת המהנדסים, כל מי שעלול להיפגע מהמסמך שהוא הוציא.

11

12

עו"ד טוביאנה- און:

13 ציינו שהמסמך הובא גם לפני וגם אחרי למועצת המהנדסים והאדריכלים ששם יש ייצוג גם
14 למהנדסים וגם לאדריכלים.

15

16

הערת בית המשפט:

17 האם הוזמנו הגורמים הרלוונטיים להביע עמדתם לפני שיצא המסמך כן או לא?

18

19

עו"ד טוביאנה- און:

20 הגורמים שבפניהם הובא המסמך להיוועצות נזכרים בכתב התשובה.

21

22

הערת בית המשפט:

23 מה קורה ברשויות אחרות היום בפועל אחרי ההנחייה?

24

25

עו"ד טוביאנה- און:

26 אין לי אפשרות להתייחס לזה כרגע.

27

28

הערת בית משפט:

29 לא בדקתם?

30

31

עו"ד טוביאנה- און:

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

02 פברואר 2022

עת"מ 21-10-32777 נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון

ובנייה חיפה ואח'

1 לגבי מה שהתייחסנו בכתב התשובה זה לא רלוונטי. מי שאחראי על יישום התקנות אלה הרשויות
2 המקומיות, הן יכולות ואולי כדאי שייקחו בחשבון את עמדת הריגולטור. הרשויות המקומיות יש להם
3 את עמדת הריגולטור, שהיא גורם הרלוונטי במערך השיקולים שלהם.
4

עו"ד חי'ורי:

5
6 לא קרה לי דבר כזה אך תמיד יש פעם ראשונה. הופעתי מאד שקיבלתי את עמדת המשיבות 2 ו-3,
7 שבאופן רגיל הייתי קורא להם עמדת המדינה אך לא ברור אם זו עמדת המדינה או עמדת גורם אחד
8 מתוך המדינה והגורם השני נאלם כולו. ממתי ועדה מקומית היא רשות מקומית? הרי היא לא. יש
9 פסיקה למכביר בנושא, מוסד תכנון שהוא ועדה מקומית לצורך העניין לא מוקם מכוח פקודת
10 העיריות אלא מכוח חוק התו"ב ויונק את סמכויות מכוח חוק זה ואת תקנותיו. הכפיפות היא לחוק
11 התו"ב ובעניין הקונקרטי שלנו, של עניין בעל סמכות להגיש בקשה להיתר, חוק התו"ב מפנה הרי
12 לתקנות המהנדסים והאדריכלים בדבר ייחוד פעולות או איך ניתן לבוא ולומר, שהועדה המקומית
13 אינה כפופה לחוק או להנחיה זו. אני לא הבנתי. אך גם אם נניח זאת בצד, האם המשיבות 2 ו-3 לא
14 שמו לב שחוק התו"ב קובע מוסדות תכנון מדינתיים, האם קיימות רק ועדות מקומיות? מה הדין
15 שחל על הועדה המחוזית לתו"ב כאשר היא נדרשת לעסוק בבקשה להיתר ויש מקרים כאלה.
16 מה הדין שיחול על ועדת הערר המחוזית ששומעת מידי שבוע עשרות עררים על החלטות של הועדות
17 המקומיות בעניין בקשות להיתר? האם הדין כן מחייב את ועדות הערר למשל? האם ייתכן מצב שועדה
18 מקומית תהא חופשיה להחליט כרצונה אם היא מקבלת בקשה להיתר חתומה ע"י בעל הסמכה כזה
19 או אחר כי היא לא מחייבת לגילוי הדעת או כי היא בוחרת לפרש את החוק כרצונה ולא כעמדת
20 המדינה וכעבור חודש, אותה בקשה תידון במסגרת ערר בפני ועדת הערר המחוזית שהיא לכל הדעות
21 לא זרוע של השלטון המקומי, מה היא אמורה לעשות? האם ועדת הערר בשלב זה תאמר אני בכלל לא
22 דנה בבקשה להיתר כי היא נחתמה ע"י גורם שלעמדת אינו מוסמך? הרי זה כאוס. זו עמדה לחלוטין
23 לא סבירה אך יותר מכך, זה פשוט לא עמדה.

24 הועדה המקומית חיפה, היא ועדה מקומית בעלת הסמכה כועדה עצמאית מיוחדת, זו הסמכה שניתנת
25 ע"י השר הממונה, כיום שר הפנים, זו הסמכה תקופתית שמתחדשת מדי שנה לשנה או מדי שנתיים
26 ותועדה ככל הועדות הנוספות במדינה, עוברת מקורות ובחינה שוטפת לכל אורך התקופה, במקרה
27 נמצאת כאן באולם נציגת שר הפנים, משמשת בגדר משקיפה בועדה המקומית, זה מינוי סטטוטורי
28 והיא גם בין המבקרות והמדווחות באופן שוטף לגורמים הממונים עלינו וכשדנים בחידוש והארכת
29 ההסמכה של חיפה, למשל, גם המשקיפים יש לנו עוד משקיפה אגב, גם הם נדרשים ליתן דיווח, ועדת
30 הערר, אכיפה לבנייה, משרד המשפטים וכמו כן מינהל התכנון שמגיע אלינו פיזית פעם פעמיים בשנה
31 ומבצע ביקורות מלפני ומלפנים. אנו נמדדים גם במהות וגם בפרוצדורה, לרבות אפילו אם הסדר היום
32 לועדה מסויימת ויש לנו עשרות כאלה בשנה, נשלח באיחור של יום מעבר לחוק. אנו רואים את מינהל
33 התכנון כגורם המקצועי המנחה וכך הוא פועל בפועל, ובהתאם לחוק ובעניין כזה, בוודאי שצריכה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

02 פברואר 2022

עת"מ 21-10-32777 נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון
ובנייה חיפה ואח'

1 לצאת הנחיה וצריך להישמע קולו של מינהל התכנון באופן ברור וגם ההצעה ששמענו כאן, שאנו
2 חופשיים לנפשנו, וזה נשמע הדבר הכי טוב כביכול עבור כל רשות, תנהגו כרצונכם, לא באמת רציני כי
3 הוא לא נותן מענה כי קיימות גם מוסדות תכנון מדינתיים. לכן אנו כן מצפים שהמדינה תחזור ותבהיר
4 בצורה חד משמעית מה מצופה מהוועדה המקומית חיפה, כיתר מוסדות התכנון, לעשות כיצד עליהן
5 לנהוג. אנו מצפים להנחיה מפורשת ולא להתחמקות כפי ששמענו היום לצערי, מכיוון שאיני יודעת
6 איך ומה להנחות מחר את כל גורמי התכנון בוועדה המקומית בחיפה, עיריית חיפה.

הערת בית המשפט:

7
8 הבעיה העיקרית כאן, שבעקבות ההנחיה השתנה מצב קיים במשך שנים רבות כך עולה מהטיעונים
9 והאם נכון?

עו"ד ח'ורי:

10
11 כן.

הערת בית משפט:

12
13 ושאלו הנחיה מחייבת לגבי כל הוועדות, ולא יכול להיות שכל ועדה תחליט לעצמה. לכן אני מבקשת
14 לשאול אותך, כתבתם שאותה זרוע עבודה במשרד הכלכלה דנה בנושא ואני רוצה לשמוע ממך תוך
15 כמה זמן יסתיימו הדיונים!

עו"ד טוביאנה-און:

16
17 אני לא יכולה לנקוב. זה לא רק זרוע העבודה.

הערת בית המשפט:

18
19 אי אפשר לשנות מצב קיים לגבי בחלק מהוועדות ובחלק לא. איני מבינה את הכאוס הזה.
20 הרשם שאת מייצגת אותו, הוא זה שגרם לעניין זה. יכול להיות שגם קודם לא הייתה אחידות, איני
21 יודעת ואם זה נכון אז זו רע חולה אחרת. גם מצב לא תקין. כעת להלביש עוד התנהלות לא תקינה על
22 מצב לא תקין ועוד לבוא לביהמ"ש בלי שבירתם סוגיה זו כמו שצריך והיה מספיק זמן. לבוא
23 לביהמ"ש ללא תשובות.

עו"ד טוביאנה-און:

24
25 גם התשובה שהגענו איתה, היא פרי של דיונים רבים וממושכים בין הרבה גורמים, משרד הכלכלה
26 ומשרד המשפטים וחלק מהשאלות נשארו פתוחות. לנקוב במועד איני יכולה ואני גם לא יכולה איזה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

02 פברואר 2022

עת"מ 21-10-32777 נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון
ובנייה חיפה ואח'

1 שאלות נדונות במסגרת זו אבל אני יכולה לומר שני דברים. מעולם לא אמרתי ואם אמרתי כנראה
2 כשלתי בלשוני, הוועדה המקומית אינה כפופה לחוק.

3

4

הערת בית המשפט:

5 ברור שהוועדה המקומית כפופה לחוק אך שקיימת שאלה נכבדה מה אומר החוק וכאשר קיימת
6 התנהלות במשך שנים, שלפיה, הותר למהנדסים להגיש בקשות וקיימת חזקת תקינות מנהלית,
7 שפועלת גם במקרה הזה לפיה, הוועדות שהן רשות מנהלית לא נהגו בניגוד לחוק, אז כאשר ... קיימת
8 חזקה תקינות מנהלית שלפיה, עד היום, עד למסמך ההנחיה, נהגו לפי החוק. שנים, לא חצי שנה, לא
9 איזה ועדה החליטה לעשות פתאום יוצא מן הכלל, שנים, קיבלו בקשות כאלה, אז ההחלטה או
10 ההנחיה או ההוראה או מה שזה לא יהיה, צריכה לצאת אחרי שהעניין נבחן כראוי אצל הריגולטור
11 ומתקבלת הנחיה ורק אח"כ בית המשפט נכנס לעניין. האם את רוצה שבית המשפט קיבל החלטה
12 במקומכם. זה לא העניין.

13

14

עו"ד טוביאנה - און:

15 הריגולטור יכול לפרש את הדין כפי שהוא רואה אותו אך הוא לא הפוסק האחרון. הוא עשה זאת
16 במסגרת המסמך, ייתכן שנדרשות הבהרות.
17 אמרתי שזה מסמך שאמנם חתום ע"י הרשם אך הוא משקף את עמדת זרוע העבודה והובא לאישור
18 שרת הכלכלה. נכון שבדיעבד לאחר הגשת העתירה.
19 מה שכן המסמך הזה משקף את הדין כפי שהרשם רואה אותו. לא אוסיף מעבר לכך. ההבהרה יצאה
20 לאור פניות של גורמים שונים ברשויות.

21

22

הערת בית משפט:

מי פנה?

23

24

25

עו"ד טוביאנה - און:

איני יודעת לפרט.

26

27

28

עו"ד ד':

29 ראשית כל, אני רק אומר מדובר פה בקולגות שלנו ואני מסכים עם ביהמ"ש ועם העותרת, תחושתנו
30 מאוד רע בהתנהגות המדינה. התנהגות המדינה גם בהליך הספציפי וגם לאורך השנים, בלשון המעטה,
31 היא בעייתית ויש את הרושם שמדובר ברפובליקת בנות, כל אחד יעשה בעיניו כאילו לא קיים חוק.
32 אבל הפקרות המדינה לא לפקח על עשיית החוק, איננה יכולה לקבוע חוק, היא יכולה לייצר אולי
33 להיות תביעה נזיקית, או הוראת שעה כמו שביהמ"ש הציע אבל היא התנהלות קלוקלת של המדינה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

02 פברואר 2022

עת"מ 32777-10-21 נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון
ובנייה חיפה ואח'

1 לפקת על יישום החוק, לא יכולה ליצור דין. דין נוצר. אנו מסכימים עם עמדת המדינה כי עמדת הרשם
2 היא גילוי דעת, היא איננה שינוי דין, סוף סוף הגיע רשם, שהגיע לאזנינו כנראה שהרשויות המקומיות
3 מתנהגות בצורה שאין חוק והחליט לעשות גילוי דעת ולמה זה גילוי דעת? הוא החליט לבוא ולומר
4 תברים זה הדין, הוראות הדין הם כך וכך, הוא לא פירשן את הדין, אין לו סמכות כזו ובגלל זה לא
5 מדובר על שינוי מצב, אלא שיקוף מצב של הוראות הדין.
6 שאלה זו איך המדינה התנהלה זו אופרה אחרת. מרגע שהיועמ"ש של הממשלה באמצעות הפרקליטות
7 במסגרת עתירה זו. המדינה בעמדתה זו ואין ויכוח, אני מפנה את ביהמ"ש לתגובת העותרים 2 ו-3
8 שהוגשה לביהמ"ש בעקבות החלטת המדינה והוא כותב בצורה ברורה, הוא יוצא נגד הפרשות אך הוא
9 אומר שבסעיפים 21 עד 41 ו-55 הוא אומר מה עמדת המדינה "הפרשנות הראויה..." , שרק אדריכל
10 רשות מרגע זה, מחייבת.
11 אין מחלוקת בינינו לבין אף אחד למעט העותרים שזה הדין של המדינה ואפנה את ביהמ"ש להלכות
12 הברורות. המדינה לא מדברת בשתי קולות אלא רק בקול אחד. סעיף 4 לחוק סדרי הדין האזרחי,
13 קובעת שבכל הליך שהמדינה צד לו, תיוצג המדינה ע"י היועמ"ש או שהיועמ"ש... השאלה היא האם
14 היועץ המשפטי מופיע פה ואני ממשיך. השאלה מה הוראת הדין, האם המדינה התנהגה בהפקרות
15 ואפשרה לכל אחד שהוראות הדין לא ייחדו לו, לא יכולה ליצר את הדין, אנו גם נפגעים וגם לנו יש
16 זכויות, אנו נפגעים בשכר שלנו.
17 אנו נפגעים כי אנו ציבור האדריכלים נדרשים לעבור מסכת הכשרה מפרכת של שנים ומבחנים שהרשם
18 בודק אותנו. בגלל אותו חוק המהנדסים ייחוד פעולות המקצוע. לא יכול להיות שאנו נדרש לעבור
19 מבחנים להכשרה על מנת שנהיה אדריכלים, כדי שנוכל לחתום על היתרי בנייה ואם לוקחים לנו את
20 זה, מי יבוא אלינו?

הערת בית המשפט:

21
22
23 לפי דברך, עד היום לא התפרנסתם. התפרנסתם עשרות שנים, אני לא אומרת שאין כלום בטיעון שלך
24 ואולי צריך להביא את זה בחשבון אך לא על כך צריך לשים את הדגש. קראתי את כל מה שכתבתם.
25 בוא נתייחס לפרשנות.

עו"ד דץ:

26
27
28 לא ניתן לתקן את החוק בלי פלסטר ואנו טוענים שאין פרשנות לחוק. המדינה מסכימה איתנו ואם
29 בית המשפט חושב שהמדינה טועה, תתכבד. הפסיקה אומרת שעמדת היועמ"ש והפרקליטות מחייבת
30 את כל מוסדות המדינה לרבות הוועדה המקומית, זו ההלכה במדינת ישראל. כאשר הפרקליטות שהיא
31 זרוע של היועמ"ש לממשלה קובעת בצורה חד משמעית, שרק אדריכל מוסמך והיא מסבירה מעבר
32 לפגיעה בנו, היא אומרת יש פה סכנת נפשות, זה שהמדינה התנהגה בהפקרות, צודקת, אך זה לא יכול
33 ליצר דין. בית משפט זה, החוק במדינת ישראל, ההלכה אומרת, שהנחיות היועמ"ש והפרשנות שלו..

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

02 פברואר 2022

עת"מ 21-10-32777 נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון
ובנייה חיפה ואח'

1 מפנה את ביהמ"ש להלכות המשפטיות שקובעות שלמדינה יש קול אחד והם מחייבים את כל
2 הרשויות, אפנה למאמרו של אדם שנער, עיוני משפט, שם הוא מפרט בצורה מאוד ברורה שהמדינה
3 ועמדת הפרקליטות מחייבת את כלל מוסדות המדינה והוא מפרט שבמקרים נדירים שיש מחלוקת
4 בין הרשויות המנהליות הן בכלל לא נחשפות אך כשנחשפו, בית המשפט קבע דברים ברורים, הוא קבע
5 את בבג"צ אדם טבע ודין, 6017/10, הוא קבע את זה בקג תל אביב 9835/09, "התפיסה אומרת
6 שלרשות מנהלית..." מצטט. הדברים האלה נאמרו בצורה מאוד ברורה בפרשת זאב הרטמן ע"מ
7 6145/12 ששם היה ויכוח האם הנחיות היועמ"ש מחייבות את הרשות המקומית בדומה למקרה
8 הספציפי ושם נקבע שחוות דעתו של היועמ"ש מציגה "בשאלה משפטית משקפת את המצב המשפטי
9 הקיים והמצוי, ההלכה המשפטית קובעת לפיכך..." מצטט. השופטת ברק ארז קובעת את הדברים
10 הברורים: "כללי המנהל התקין..." ממשיך לצטט. ככל שידוע לי גם הוועדה המקומית היא רשות
11 מנהלית וצריכה לפעול לפי הדין. הפועל היוצא הוא בחלוקה של עבר, הווה ועתיד, מה שמעניין אותנו
12 זה מה קורה עכשיו והלאה. אם הדין הוא ברור, לפחות נכון להיום כי זאת עמדת המדינה עד שביט
13 המשפט יחליט אולי אחרת וזאת סמכותו, הרי התשובה שמופיעה בכתב התשובה היא מחייבת לפחות
14 מעכשיו. אנחנו חולקים על הפרשנות שתרשם הוא כאילו אויר ואין לו מעמד, על זה יש לנו ויכוח עם
15 המדינה. אמרתי שאני לא מרגיש נוח עם ההתחמקות של משיבים 2 ו-3. ברור שהמדינה מפתדת פחד
16 מוות לקחת אחריות מתביעות נזיקיות. קמה דעתנו גם לעותרים וגם למי שפנו בשמם, אותם מבקשי
17 ההיתר לתבוע את המדינה על רשלנות. המדינה מנסה לתרחיק את התפוח הזה ממנה ולהותיר את
18 הוועדות המקומיות לבד כי הם לא רוצים לקחת אחריות על האירוע הזה. לכן הם מתפלפלים ומנסים
19 להקטין את המשמעות של הרשם. אנחנו חושבים שמנהל התכנון בניגוד לחברתי, אין לו רלוונטיות
20 כמו שהמדינה אומרת בשאלה של ייחוד פעולות המקצוע. תקנות הרישוי קובעות בסעיף 1: "שמי
21 שמוסמך להגיש לרשות המוסמכת תוכניות היא כמשמעותה..." מצטט. ייחוד פעולות המקצוע הוא
22 זה שהסמיך את הרשם. יתרה מזאת, אם נסתכל בחוק המהנדסים והאדריכלים בסעיף 11א' בהערת
23 השוליים אנחנו רואים שלמעשה השר שלו יש הסמכויות הסמיך את הרשם להיות בשמו למעט התקנת
24 תקנות, כלומר הרשם הוא הגורם המוסמך לעניין ייחוד פעולות המקצוע ששם נקבע מי רשאי להגיש
25 היתר בנייה. לא צריך לפרט עוד כי פרטנו והראנו. ונכון, חוק התכנון והבנייה לא הסדיר באופן ברור
26 את ההיררכיה של מוסדות התכנון ובעניין הזה אני רוצה להפנות לספרם של המלומדים שרית דנה
27 וזינגר, שהיו יועצים משפטיים של לשכת התכנון והייתה היועצת של המשנה לממשלה בעמ' 98 ושם
28 היא אומרת "אין בחוק כל הסדרה ישירה..." מצטט. על כך ענתה חברתי והסבירה שבאופן ישיר הם
29 לא כפופים ונכון, הם לא יכולים, אנחנו מכירים את ההלכה של מוסד התכנון ויש לו דעה עצמאית וגם
30 לחברי התכנון והם רשאים לקבל החלטות ואי אפשר להנחות אותם אבל כשאנחנו עוסקים ברשות
31 מנהלית שאמורה להסדיר את הדברים, אין למנהל התכנון אפשרות מעשית להנחות אותם להגיד
32 משהו כי זה לא מתפקידם על פי חוק התכנון והבנייה. לכן, חברתי הציגה בדיון הקודם מייל ששלחה
33 למנהל התכנון והם אמרו לה תפני לרשם אנחנו לא עוסקים בנושא. הם צודקים. לכן הניסיון להתעקש

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

02 פברואר 2022

עת"מ 21-10-32777 נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון
ובנייה חיפה ואח'

1 בשאלה מה אומר מנהל התכנון היא לא רלוונטית לסוגיה הזאת. מנהל התכנון הוא גוף מטה שיושב
2 בתוך משרד הפנים והתפקיד שלו זה מקצועי לעניין תכנון, הוא איננו מוסמך לפרש את הוראות החוק.
3 הוא התפקיד שלו הוא תפקיד של לראות איך מדינת ישראל תראה מבחינת התכנון ולייעץ לממשלה
4 בענייני תכנון. הפרשן היחיד לפרש את החוק מבחינת המדינה כרשות מבצעת זה היועמ"ש והזרוע שלו
5 הפרקליטות או במקרה הנדון- הרשם. בסופו של דבר אם הרשם הוציא את גילוי הדעת שאיננו
6 הנחייה, צודקת המדינה, אבל בסופו של יום הרשם הוציא בסמכות או ברשות את גילוי הדעת אנחנו
7 חושבים שכן אבל זאת שאלה משנית. ברגע שהפרקליטות אומרת שהיו דיונים בירושלים. נכון להיום
8 הוא הדין ולכן חייבים לפעול על פי הדין.

9 חברי בכאב לב מנסה להיבנות על כשלונה ורשלנותה של המדינה ואני מבין אותו וליבי איתך ואני
10 מסכים לכל מדינה שאתם אומרים ושבת המשפט יכתוב מילים קשות על התנהלות המדינה. כל עוד
11 בית המשפט יושב, הוא המוסמך לפרש וזהו הדין. אין מחלוקת לפחות לעמדת המדינה שהדין הוא
12 הדין האחר, אם הייתה מחלוקת שמדובר בדין אחר למעט העותר, צדק בית המשפט שאומר רגע
13 משנים את הדין אבל לא כך, בואו נסתכל מי הגורמים שאומרים שזה הדין, המדינה אומרת שזה הדין,
14 הרשם אומר שזה הדין, איגוד מהנדסי ערים שהוא הגורם בשטח, אלה הקצינים שאחראים לפקח
15 בשטח על הדברים, הם עומדים בחזית ואומר איגוד מהנדסי הערים שהוא אחראי במדינת ישראל
16 להנפיק היתרי בנייה, אנחנו חושבים מבחינת פרשנות החוק אלא מבחינת בטיחות, שהאדריכלים הם
17 אלה שצריכים להיות עורכי הבקשה. אנחנו כציבור האדריכלים בישראל חושבים שלמהנדסים
18 ולקונסטרוקטורים יש מעמד חשוב, לא בכדי המחוקק ביקש ששתיים ילכו יחדיו, כדי להגיש בקשה
19 להיתר בנייה צריך שתי תתימות קיום. תתימה אחת של המהנדסים שהוא אחראי על השלד ועל
20 הקונסטרוקציה, האחריות המקצועית שהבניין יעמוד והחתימה השנייה היא של האדריכל, לכל אחד
21 מהמקצועות האלה יש חשיבות וזה שלם אחד. המשמעות של העתיד, הוא למעשה לייצר מצב
22 שהאדריכלים שזה המקצוע שלהם, הם למדו את זה, לא יהיו חלק מהבקשה להיתר בנייה. המחוקק
23 לא רצה את זה ובגלל זה קבע שתי חתימות ועכשיו גברתי רוצה לבטל את זה.

הערת בית המשפט:

24
25
26 אני לא אמרתי שאני רוצה לבטל את זה, לא הבעתי דעה בשאלה מה לדעתי הפרשנות הנכונה של
27 החוק.

עו"ד דץ:

28
29
30 אני מתנצל. אני מבקש להכריע בסוגיה הזאת כי היא נפוצה של שלום הציבור ולא לנסות ולהיתלות
31 על זה שהמדינה כשלה, יש אחריות.

עו"ד אור הכהן:

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

02 פברואר 2022

עת"מ 32777-10-21 נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון
ובנייה חיפה ואח'

1 אני פחות מכיר את התאחדות האדריכלים, אנתנו יחד בחודשים האחרונים על רקע התעוררות הנושא.
2 בבקשת הצטרפות שלנו אני למעשה מייצג גוף מקצועי שמאגד את מרבית מהנדסי הערים במדינה
3 ומהנדסי הוועדות המקומיות. כמו שאמר חברי, באמת חברי הארגון הם ניצבים בחזית הליכי התכנון,
4 הם קובעים את המציאות ומכירים אותה ממקור ראשון. אין לי נתונים מספרים מדויקים לגבי מה
5 המצב הקיים במדינה, אני כן יודע מדברים שעלו בשיחות שלנו, שהמצב במחוז חיפה כפי שמתואר,
6 הוא לא המצב שמשתקף ברוב המדינה. זה לא תופעה נפוצה ורווחת שמאפשרים למהנדסים לחתום
7 על בקשה להיתר ביחס למבנים מורכבים. ביחס למבנים פשוטים, לא התייחסנו לכך בעמדה שלנו,
8 המצב די ברור שהנדסאים למשל רשאים לחתום כעורך ראשי על בקשה להיתר למבנה פשוט בלבד
9 וגם מהנדסים בלבד, גם הנדסאים, אז קל וחומר גם מהנדסים רשאים לחתום על בקשה למבנה פשוט.

10

11

הערת בית המשפט:

12 אני רוצה לדעת האם יש מישהו שחולק על כך שמהנדסים והנדסאי מבנים רשאים להגיש בקשה
13 להיתר למבנה פשוט.

14

15

עו"ד טוביאנה-און:

16 אנתנו חולקים על עמדת העותרים שלפיה מהנדס יכול להגיש כל בקשה להיתר. כולל בקשה להיתר
17 למבנה פשוט. עמדת המשרד היא כפי שנכתב בכתב התשובה.

18

19

עו"ד אור הכהן:

20 לגבי מבנה פשוט, אמרתי את עמדתי האישית וזאת לא עמדת הלקוח שלא נכנס לזה וגם לא דיברנו
21 על זה בתשובתנו.

22

23

הערת בית המשפט:

24 אני מבקשת מהמדינה לדעת מה עמדתם לגבי הגשת בקשה להיתר על ידי מהנדס מבנים או הנדסאי
25 מבנים לגבי מבנה פשוט.

26

27

עו"ד טוביאנה-און:

28 אני מדגישה שזה לפי מה שכתוב בכתב התשובה, פעולות שנכנסות בגדר פרט 3.2 לתקנות ייחוד
29 ופעולות הן פעולות שיוחדו לאדריכל ולגבי מבנים פשוטים זה להנדסאי אדריכלות.

30

31

עו"ד אור הכהן:

32 הלקוח שלי כגוף המקצועי שנמצא בשטח לא מכיר שהתופעה של הרשאה למהנדסים להגיש בקשות
33 להיתר למבנים מורכבים מבחינה ארכיטקטונית היא תופעה נפוצה. את העמדה שלנו לגוף העתירה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

02 פברואר 2022

עת"מ 32777-10-21 נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון
ובנייה חיפה ואח'

1 או לגופן של דברים או לפרשנות הדין, הצגנו באופן מאוד ברור בכתב התשובה שלנו ואני מפנה אליו.
2 אסיים בלהצטרף לחברי שאני חושב שיש חשיבות לכך שבית המשפט יאמר את דברו גם לגוף העניין.
3 אני רוצה להסתפק בזה שאנחנו מבקשים שבית המשפט יאמר את דברו ואיך בדיוק לעשות את זה
4 נשאיר לבית המשפט.

עו"ד ח'ורי:

7 חוק המהנדסים והאדריכלים הוא משנת 1958. תקנות המהנדסים והאדריכלים רישוי וייחוד פעולות
8 הוא משנת 1967. מאז, ובמשך 50 שנה ועד ליום 14.09.2021, מהנדסים והנדסאי בניין מגישים בקשות
9 להיתרי בנייה כעורכים הראשיים של הבקשה. עובדה זו לא אמורה עוד להיות שנויה במחלוקת. חבל
10 שעו"ד דץ ממשיך לטעון שעובדה זו כביכול שנויה במחלוקת. אני מפנה את כב' בית המשפט לדברי
11 מנהלת האגף לרישוי על הבנייה בפרוטוקול של המשיבה 1 נספח 4 לעתירה, עמ' 26 לפרוטוקול. אני
12 מפנה את בית המשפט לעמ' 3 בתגובה של המשיבה 1 שהוגשה ב- 03.01.2022 ואני מצטט מדברי ב"כ
13 המשיבה 1: "אין חולק שעובר...". גם בתגובת המשיבים 2-3 לא ראינו שהם חולקים על כך כי בכל
14 המדינה גם הגשנו אסמכתאות לכך כולל ממספר וועדות אחרות, המוכיחות שבכל המדינה מהנדסים
15 והנדסאי בניין הגישו בקשות להיתרי בנייה, הגישו תכניות לרשות מוסמכת.
16 אחרי שהנחנו את התשתית העובדתית שהנדסאים ומהנדסים והגישו בקשות להיתרי בנייה במשך
17 הרבה מאוד זמן, כרגע אני רוצה להתייחס לזעקת האדריכלים שבאים ואומרים שהם יכולים להיפגע
18 מהעתירה. אני לא מבין איך הם יכולים להיפגע מהעתירה. הרי שאם העתירה תתקבל, מצבם של
19 האדריכלים יהיה בדיוק אותו המצב שהיה עד 14.09.2021.

עו"ד דץ:

21 לטענת העותרת.

עו"ד ח'ורי:

23 אני מבקש שחברי יפסיק להפריע לי.
24 הרי אם העתירה תתקבל וצו הביניים יהפוך לקבוע, מצבם של האדריכלים יהיה בדיוק כמו שהיה
25 לפני ספטמבר 2021, לפני שהמשיבה 1 עשתה את השינוי. מאידך, אם העתירה תדחה, וזה מה שהם
26 רוצים, אז האדריכלים משפרים דרמטית את מצבם יחסית לתקופה של לפני ספטמבר 2021 ומדוע?
27 כי חברי רוצה שבכל בקשת היתר מכל סוג שהוא, וללא יוצא מן הכלל כולל למבנים פשוטים, שמי
28 שיכול להגיש את הבקשה לרשות המוסמכת זה אך ורק אדריכל רישוי או הנדסאי אדריכלות רישוי.
29 הם רוצים להיות הצינור היחיד והבלעדי שמגיש תכניות לרשות מוסמכת. זה שיפור דרמטי של מצב
30 האדריכלים על חשבון הפגיעה בפרנסה של ציבור שלם של הנדסאים ומהנדסי בניין שבמשך 50 שנה
31
32

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

02 פברואר 2022

ע"מ 21-10-32777 נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון
ובנייה חיפה ואח'

1 עד לספטמבר 2021 הגישו בקשות להיתרי בנייה ולא נדחו על הסף כפי שהמשיבה 1 עשתה באותה
2 החלטה.

הערת בית המשפט:

3
4 כולל לגבי מבנים מורכבים מבחינה ארכיטקטונית:

עו"ד ח'ורי:

5
6
7 לא. החוק אומר...

עו"ד גולדשמידט:

8
9
10 למה לא? אחד העותרים שלך חותם על בניינים חדשים של תמ"א 38.

עו"ד ח'ורי:

11
12
13 התשובה היא כן כולל ואסביר. על פי התקנות, עצם ההגשה לא נשללה מהמהנדסים והאדריכלים.
14 הגשת תכניות לרשות מוסמכת. יחד עם זאת, וזאת למעשה עמדת המדינה בבג"ץ קיימרי. אם הוועדה
15 חושבת שצריך לצרף נספח בינוי ארכיטקטוני, אז את הנספח הזה צריך להגישו באמצעות אדריכל
16 רישוי. יחד עם זאת, החוק לא שלל מהמהנדסים והנדסאים את ההרשאה להגיש תכניות לרשות
17 מוסמכת, כפי שהוועדה למשל יכולה לדרוש לצורך הדיון בבקשה בנספח של מהנדס תנועה, אותו דבר
18 יכולה גם לדרוש נספח של בינוי ארכיטקטוני.

19 משנת 1967 שאז נחקקו התקנות, לא היה כל שינוי או תיקון בהוראות החוק או בהוראות התקנות.
20 מאז לא ניתן פסק דין המשנה את המצב המשפטי הקיים מזה יותר מ- 50 שנה. אני מפנה את בית
21 המשפט לסעיף 1 לפרק ההגדרות בתקנות התכנון והבנייה- רישוי בנייה, שם הוגדר עורך הבקשה כמי
22 שמוסמך לפי תקנון המהנדסים והאדריכלים להגיש לרשות המוסמכת תכנית. לפי תקנות המהנדסים
23 והאדריכלים סעיף 2 לתוספת הראשונה, המחוקק השתמש בדיוק באותה מילה של הגשה ולא רק
24 הכנה, מה שנעשה במסמך של הרשם הוא שההרשאה שנתנה למהנדסים ולהנדסאים בחוק, להגיש
25 ולא רק להכין לרשות המוסמכת תכניות, ההרשאה הזאת נשללה. אתייחס לגבי האם להיכנס
26 לפרשנות של הוראות החוק או לא, אני רוצה להזכיר למה אנחנו צירפנו את הרשם ואת מנהל התכנון,
27 כי בדיון שהתקיים במהלך הצו הזמני, וכפי שטענה המשיבה 1 בתגובתה, וכפי שהיא גם טוענת היום,
28 המשיבה 1 אומרת אנחנו נקלענו לסכסוך שהוא לא לנו, אנחנו קיבלנו הנחיה מחייבת מרשם
29 המהנדסים ואנחנו מחויבים ליישם את הדין. לאור כך, בית המשפט חורה בהחלטתו מ- 27.10.2021
30 לצרף את רשם המהנדסים והאדריכלים ואת מנהל התכנון. על פי התגובה שהוגשה מטעם משיבים
31 אלה, ועכשיו אנחנו יודעים למה התגובה הוגשה באיחור כי אין עמדה למשיבים 2-3, אני מזכיר לבית
32 המשפט שהדיון היה קבוע ב- 13.1.2022, עד לאותו דיון שאז בית המשפט חלה, הם לא הגישו תגובה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 21-10-32777 נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון ובנייה חיפה ואח'
02 פברואר 2022

1 היינו אמורים להגיע לדיון ללא כל תגובה מטעם המשיבים 2-3 ורק אז באותו יום, כבודה חורתה
2 ואמרה באופן לא מוסבר שלא ראתה עיקרי טיעון או תשובה ורק בעקבות אותה החלטה הוגשה
3 תגובה. לפי אותה תגובה, אני מפנה להוראות סעיפים 10 ו-17-20 ו-56-57 לכתב התשובה שלהם, הם
4 אומרים שמסמך הרשם מבחינת מהותו הוא רק גילוי דעת מקצועי וכי: "בהיעדר הוראה... וכי העברת
5 המסמך למשיבה 1... מצטט. דווקא ממי שאחראי על כל מוסדות התכנון שזה מנהל התכנון, לא
6 יצאה כל הנחייה, בנושא ייחוד הפעולות.
7 רציתי לומר שהמשיבה 1 קיבלה את ההחלטה שלה מ- 14.09.2021 בהסוּמך על תשתית עובדתית
8 שהיא לא נכונה. הם חשבו שהרשם מנחה אותם ואומר להם לעשות ככה ומתברר שזה לא נכון. לכן,
9 אני חושב שבשלב הראשון ראוי להתזיר את העניין למשיבה 1 ולומר לה שאתם טעיתם, אמרתם לבית
10 המשפט שהרשם חייב אתכם לשלול את ההרשאה מהמהנדסים ומהנדסאים אבל הרשם בא ואומר
11 לא, אני בסך הכול אמרתי שהפרשנות הסבירה והראויה היא ככה וככה אבל אף אחד לא חייב אתכם
12 ושמענו את זה היום בצורה מאוד ברורה.

הערת בית המשפט:

13
14
15 נגיד שהעניין יחזור עכשיו לוועדה, האם אדוני חושב שהתוצאה הפרשנית תהיה אחרת אחרי שיש בפני
16 הוועדה עמדה של המשיבים 2-3 ואחרי שהוועדה נימקה כפי שנימקה את הפרשנות הנכונה גם לדעתה?
17

עו"ד ח'ורי:

18
19 אני לא יודע. הסיבה שהחלטה הזאת התקבלה בניגוד לדעה של היועצת המשפטית של הוועדה..
20

הערת בית המשפט:

21
22 מה שאדוני אומר לא מדויק, הסבירה היועצת המשפטית שבהתחלה חשבה ככה ואחרי שהתייעצה
23 ובדקה היא חשבה אחרת. מותר לנו לשנות את דעתנו לאחר שמעמיקים בבדיקת נושא.
24

עו"ד ח'ורי:

25
26 אני חושב שזה השלב הראשון שדיברתי עליו. שיש פה טעות בתשתית העובדתית שבהסתמך עליה
27 קיבלה המשיבה 1 את החלטתה. יחד עם זאת, אם עוברים לשלב השני, אני סבור שפרשנות הרשם
28 לפרשנות התקנות היא לא נכונה. אני סבור גם שהמדינה בעצמה לא גיבשה עמדה לגבי הנושא של
29 פרשנות המסמך של הרשם והעובדה שהם בעצמם אומרים שהדברים עוד יידונו במשרד המשפטים
30 וכן תלאתה. אני חושב שמה שקרה כאן, אותו רשם הוציא את המסמך ולאחר מכן לא ידעו איך לאכול
31 אותו. עובדה שחברתי אומרת שנעשו דיונים בדיעבד לאותו מסמך. אני סבור שהוראות התקנות הן
32 דווקא חד משמעיות, כמו שקבעה וועדת הערר בעניין של עימקה, מעטפות, שם דווקא חשבו שהוראות
33 התקנות הן חד משמעיות ומאפשרות למהנדס להגיש תכניות לרשות מוסמכת ושם מדובר על בקשה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

02 פברואר 2022

עת"מ 21-10-32777 נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון
ובנייה חיפה ואח'

1 להיתר של מבנה תעשייתי בפארק התעשייה בשער הנגב. יתרה מכך, אם נקל ונחשוב כמו שכבודח
2 קבעה בסעיף 19 להחלטתה מיום 27.10.2021, ונחשוב שהוראות התקנות הן לא חד משמעיות, למרות
3 ששוב אני חושב שהמחוקק ידבר על המילה הגשה לרשות מוסמכת הכוונה היא הגשה ולא הכנה
4 לאדריכל אבל גם אם נחשוב שהן לא חד משמעיות אז צריך לבחור בפרשנות שמגבילה פחות את חוק
5 יסוד חופש העיסוק. הבאנו המון פסיקה שאומרת שאם המחוקק רוצה לפגוע בזכות יסוד, ראוי לעשות
6 זאת בצורה מפורשת וברורה. אם זה לא נעשה בצורת כזאת, אז לא יכול להיות שישלול מהמהנדסים
7 את ההרשאה שנתנה להם לפחות לפי אחת מהפרשנויות.
8 אני רוצה להתייחס לשני דברים מאוד בעייתיים שעולים ממסמך ההרשאה, הדבר הראשון הוא בעניין
9 מבנים פשוטים. אני מפנה לדברי חברתי ב"כ המשיבה 1, אז חברתי אמרה בוועדה שלגבי מבנים
10 פשוטים הדין הוא ברור- מהנדסים והנדסאים יכולים להגיש בקשות להיתרי בנייה. אם נסתכל כרגע
11 לפי מסמך הרשם, אי אפשר. רק הנדסאי אדריכלות או אדריכל רישוי יכול להגיש בקשת היתר גם
12 למבנה פשוט. זה מראה שמסמך הרשם הוצא מבלי שלמדו את הדברים. הוא הוציא אותו ואחר כך
13 התחילו "להגן עליו". לגבי מבנים פשוטים הדין מאוד ברור ואני מפנה לתגובת הסתדרות ההנדסאים
14 שהיא הארגון הכי מייצג של ההנדסאים בישראל ששם לעניין מבנים פשוטים, הדין אמור להיות ברור,
15 בעוד שלפי מסמך רשם גם נשללה הזכות הזאת מהנדסאים ומהמהנדסים להגיש בקשות היתר גם
16 למבנים פשוטים. אם נסתכל בעמדת המשיבה 1, מהנדסים והנדסאים לא יכולים להגיש שום בקשת
17 היתר מכל סוג שהוא.
18 הערה נוספת שמראה שמסמך הרשם הוא בלתי מתקבל על הדעת, היא בעניין הוראות התקנות סעיף
19 4 לתוספת, שמתייחס למהנדס כימיה, אני מפנה את בית המשפט לפרט 4 בתוספת הראשונה לתקנות
20 המהנדסים והאדריכלים ושם יש התייחסות ספציפית להגשת בקשת היתר של מפעל תעשייה כימית,
21 לרבות תעשיית מזון, שיוחדו למהנדס רישוי הרשום במדור להנדסה כימית. שם בסעיף 4.2 לתוספת
22 כתוב: "הגשת תכניות כאמור בפסקה 1..1" כלומר, מהנדס כימיה יכול לפי התקנות ופה אין פרשנות,
23 הדברים מאוד ברורים פה, מהנדס כימיה יכול לפי פרט 4 בתוספת הראשונה להגיש בקשת היתר
24 לרשות המוסמכת. אם נסתכל במסמך הרשם, אי אפשר. מהנדס כימיה לא יכול להגיש כי כל בקשת
25 היתר חייבת להיות מוגשת או על ידי הנדסאי אדריכלות או מהנדס אדריכלות. גם נקודה זו מראה
26 שמסמך הרשם הוא בלתי מתקבל על הדעת והפרשנות שהוא נתן היא אינה נכונה והיא פוגעת בפרנסה
27 של המון אנשים בזכות יסוד של ציבור שלם של מהנדסים והנדסאים שביום בהיר אחד שללו את
28 הפרנסה שלהם, פוגעים בפרנסה שלהם. אין ספק שאם רוצים לעשות שינוי כה מהותי, גם מישהו
29 שהוא לא משפטן, אדם מהיישוב, בספטמבר 2014 זה לא היה יכול להיעשות על ידי מסמך שהיום
30 אנחנו מבינים ממי שערך אותו שהוא לא מחייב, הוא מהווה גילוי דעת מקצועי ולבוא להסתמך עליו
31 כמו שעשתה המשיבה 1 ולעשות שינוי כזה דרסטי של שלילת פרנסה מציבור שלם של הנדסאים
32 ומהנדסים זה דבר שהוא לא מתקבל על הדעת גם למי שהוא לא משפטן.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

02 פברואר 2022

עת"מ 21-10-32777 נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון

ובנייה חיפה ואח'

1 אני חושב שהדרך הנכונה להכרעה בעתירה הזאת היא להבהיר שלמעשה מסמך הרשם אין לו תוקף
2 משפטי, ובעניין הזה בניגוד לטענת המשיבים 2-3 כאילו אנחנו לא ביקשנו שום סעד נגד המשיבים -
3 3, זה לא נכון. אנחנו ביקשנו בעתירה גם במהות העתירה, וגם בסעיף 52 לעתירה, שבית המשפט יורה
4 על ביטול אותו מסמך הבהרה של הרשם ובכך לאחר מכן המשיבה 1 יכולה לקבל את ההחלטות שלה
5 כפי שהיא מוצאת לנכון בהסתמך על התשתית העובדתית הנכונה. בנוסף אנחנו סבורים שיש מקום
6 שבית המשפט הנכבד יבהיר גם לרשם וגם למשיבה 1 שאם רוצים לפגוע בצורה כה דרמטית בזכות
7 היסוד של העותרים, ראוי שהדברים ייעשו לא בדרך הקלוקלת בה הם נעשו.

8

9

הערת בית המשפט:

10 אני מפנה לסעיף 12(1)(ד) לתקנות הייחוד, שם כתוב: "למעט ביצוע פעולות האמורות לגבי מבנה
11 פשוט.. " ושאלת מניין סמכות מהנדס רישוי להגיש תכניות לגבי מבנה פשוט?

12

13

עו"ד ח'ורי:

14 אני מסכים שלשון התקנות היא לא שלמה, יש בה בעיה. חברי ב"כ ההסתדרות של ההנדסאים הבהיר
15 את זה היטב בדוגמא שלו. אני מפנה לסעיף 1 לתוספת שהוא זה שמתייחס למבנה פשוט. שם בסעיף
16 1 המתייחס הוא מפרט מה ההגדרה של מבנה פשוט ולאחר מכן הוא כותב ואני מצטט: "והכול עם
17 הפעולות...". מכאן הסמכות גם למהנדס וגם להנדסאי להגיש פעולות שיוחדו לפי 2-3 גם לרשות
18 מוסמכת. סעיף 2-3 מתייחסים להנדסאי, הוא יכול להגיש למבנה פשוט אבל לא יכול להגיש לפיה
19 תקנה 2-3 מבנה יותר מורכב, של מגורים ותעשייה.

20

21

עו"ד טוביאנה- און:

22 לגבי הסעד לכאורה שמתבקש של ביטול מסמך הרשם, אני לא ראיתי שום יסוד שעליו מבוססת
23 הבקשה הזאת. איפה נכתב ועל סמך מה מתבססים העותרים שאומרים שרגולטור לא יכול להוציא
24 גילוי דעת רגולטורי? המסמך משקף את עמדת זרוע העובדה שהיא הרגולטור. זה לא הרשם כאדם
25 פרטי אלא כזרוע עבודה. שרת הכלכלה אימצה את האמור במסמך. לגבי התגובה שהוגשה לכתב
26 התשובה, האבחנה שהעותרים מנסים לעשות בין הגשה להכנה, אני לא הבנתי למה העותרים התכוונו
27 לגבי מהנדס כימיה, הבאנו את זה גם כדי להבין את העובדה שהגשת תכניות לרשות מוסמכת, צריך
28 לפרש לפי ההקשר בו היא נאמרת ולכן הובאה הדוגמא של מהנדס כימיה. העותרים מנסים לקשור
29 בין תכניות מתאר לבין בקשות להיתר מבנה וזה שני דברים נפרדים לגמרי. מנסים לקשור ואין קשר
30 בין הדברים. השיקולים שנשקלו במסגרת כל אחד מהתחומים הם לא בהכרח זהים.

31

32

עו"ד ד'ץ:

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

02 פברואר 2022

עת"מ 32777-10-21 נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון
ובנייה חיפה ואח'

1 חברי טוען שמאז שנת 1950 כל הוועדות המקומיות נתנו ואפשרו להגיש את הדברים והוא בונה על כך
2 שהוא הגיש לבית המשפט 3-4 וועדות שעושות את הדבר הזה. אני פתחתי באינטרנט וגיליתי מעל 200
3 וועדות מקומיות במדינת ישראל, קרי נטל ההוכחה היא על העותר ולא על המשיבים ושעותר טוען
4 שזה הנוהג בכל הוועדות הוא לא יכול להביא 1.5% ולהוכיח את העניין שלו כאשר עומד פה נציג
5 המקצועי של מהנדסי ערים וגם בתגובה שלהם וגם בפרוטוקול היום הצהיר שהמצב הנכון והשכיח,
6 הרווח, הוא בדיוק הפוך ממה שחברי אומר. אני לא בדקתי אבל צריך להבין אי אפשר לעשות חיפוך
7 יוצרות, נטל הראייה הוא על העותר והוא לא הוכיח את האמירה שכל הוועדות במדינת ישראל במשך
8 50 שנה נוהגות. הוא לכל היותר הוכיח שיש 2-4 וועדות שפועלות בניגוד לעמדת המדינה. העותר מנסה
9 להוכיח את עתירתו על ידי פסיקה של וועדות ערר, זה לא פסיקה ומדובר במוסד תכנון. הוא איננו בית
10 המשפט ולכן ההחלטות שלו אינן פרשנות לחוק אלא החלטה של מוסד התכנון, שלכל היותר כמוסד
11 ערכאת ערעור, ההחלטה שלו תופסת רק לאותן וועדות מקומיות שמתחת לאותה וועדת ערר. אני
12 מפנה לתגובה שלנו בעמ' 8 וכולם מתעלמים מזה, מי שמוסמך במדינת ישראל לפרש את הוראות
13 החוק, זה לא היועץ המשפטי לממשלה אלא בית המשפט העליון בפרשת ברבי, בפרשה זו תוארו
14 הוראות הדין כפי שבית המשפט רואה אותם, אני מפנה לסעיף 44. לכן, זה התשתית הנורמטיבית
15 והעובדתית שלאחר מכן הפסיקה, בית המשפט יודע את מלאכת השפיטה יותר טוב מאיתנו וקודם כל
16 הוא בודק את היסוד העובדתי ולאחר מכן ניגש למקרה הקונקרטי, בית המשפט אומר באותו סעיף
17 שאני מפנה אליו איך בית המשפט רואה את הדין ולאחר מכן הולך למקרה הקונקרטי, זה אמירות
18 שאי אפשר להתעלם מהן. כולנו התעכבנו על פרשנות הדין ובית המשפט יודע לעשות זאת יותר טוב
19 ממני והוא יעשה את הניתוח, הוא יקרא את העמדות ויקבל את ההכרעה ולכן אני לא רוצה לתזור על
20 הדברים. יש פה חוסר הבנה בסיסית במונחים של החוק על ידי חברי. אם יש משחו שהוא קרוב לנספח
21 בינוי שזה לא לעניינו אבל אם יש משחו שהוא הכי קרוב לנספח בינוי במהותו זה היתר הבנייה, זה
22 נספח הבינוי המפורט יותר מנספח בינוי בטב"ע. אם חברי אומר ומסכים שתכנית שחייבת בנספח בינוי
23 רק אדריכל, פועל יוצא הוא שהיתר בנייה שכולו נספח בינוי רק אדריכל יכול. אני אומר בצורה הכי
24 ברורה, אי אפשר להגיש במדינת ישראל היתר בנייה בלי מהנדס. אדריכל לא יכול להגיש בקשה להיתר
25 בנייה בלי שיהיה מהנדס. האתריות של האדריכל היא על תקן האדריכלים ולכן המחוקק חייב השכלה
26 בעניין הזה.

27 אנו מכבדים את בית המשפט ויש תפקיד חשוב לבקר את הרשות ואת המדינה ולקבוע את הדין.
28 המדינה מתעלמת במשך אולי שנים וגם עכשיו לא רוצה להגיד עמדה ברורה ומנסה להתחמק, ראוי
29 שבית המשפט הזה יעשה סוף לדבר הזה.

30
31 עו"ד גולדשמידט:

32 בחלקו השני של טיעונו של חברי עו"ד חירי הוא עמד על כמה פרטים ובמסמך הרשם שלטענתו
33 מוכיחים עד כמה עמדת הרשם אינה מגובה בתקנות או ממוצאת, נטען לגבי מהנדס כימיה שאיך

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

02 פברואר 2022

עת"מ 21-10-32777 נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון
ובנייה חיפה ואח'

1 הרשם מתעלם מזה וקובע שאפילו מפעל כימי לא יתכנן אותו מהנדס, זה לא נכון ואין במסמך הרשם
2 כל אזכור ומסמך הרשם בכלל אינו עוסק בפרט 4, הפרט שעוסק במפעל כימי ולגביו מוסמך לתכנון
3 רק מהנדס כימי, זה בכלל לא מאוזכר במסמך הרשם והוא מדברים רק על פרטים 2-3.
4

5 עו"ד ח'ורי:

6 מהנדס כימיה יכול להגיש לכם היתר כן או לא?
7

8 עו"ד גולדשמידט:

9 מי שעומד בהוראות בתקנות יכול להגיש. חברי טען גם לעניין האבחנה שהרשם הציע בין קטגוריות
10 רישוי של הנדסאים ונטען שאין לכך כל ביסוס וזה לא נכון, אני מפנה לתוספת הראשונה, סעיף 1.4.א
11 והאבחנה בין הקטגוריות השונות של ההנדסאים היא קבועה שם בדיוק בתקנות. חברי קרא רק את
12 חלקו ובפרט התעלם מצמד המילים שחוזר על עצמו "לפי העניין", שמדברים על הנדסאי מבנים או
13 אדריכל, שמדברים על מהנדס או אדריכל, הסעיף הזה מפנה לפעולות המפורטות בסעיפים 2-3, לפיה
14 הקטגוריות של מהנדס ואדריכלים, ונעשו לפי העניין לפי אחד מאלה ומדבר על הנדסת מבנים או
15 ארכיטקטורה. הרציונל בסעיף 1 שהוא מחיל את אותה אבחנה הן לגבי תכנון אדריכלי והן לגבי תכנון
16 קונסטרוקטיבי של מבנה פשוט וקובע מי מוסמך.
17

18 עו"ד ח'ורי:

19 אני מבקש שחברתי תגיד האם מהנדס או הנדסאי יכול להגיש בקשת היתר למבנה פשוט?
20

21 עו"ד גולדשמידט:

22 זה מגולם במסמך הרשם וזה צורך לעתירה שלכם, במספור פנימי עמ' 10, תחת הסעיף הרשאות תכנון.
23 לפי העניין- לגבי מבנה פשוט, הנדסאי מבנים רשאי לתכנן את הפן הקונסטרוקטיבי בעוד שהנדסאי
24 אדריכלות או עיצוב פנים רשאי לתכנן את העיצוב האדריכלי.
25

26 הערת בית המשפט:

27 מי מהם רשאי להגיש בקשה להיתר?
28

29 עו"ד גולדשמידט:

30 לגבי מבנה פשוט זה יכול להיות או אדריכל או הנדסאי אדריכלות או הנדסאי עיצוב פנים.
31

32 עו"ד דץ:

33 מתפרץ.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 32777-10-21 נקארה ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון ובנייה חיפה ואח'
02 פברואר 2022

הערת בית המשפט:

האם הנדסאי מבנים לדעתכם רשאי להגיש בקשה להיתר כעורך ראשי לגבי מבנה פשוט?

עו"ד גולדשמידט:

לא, הוא רשאי לחתום לעניין קונסטרוקציה בלבד.
זאת החלוקה ודעתנו כדעת הרשם.

עו"ד ח'ורי:

אני מפנה לדברי חברתי בפרוטוקול שהיא אומרת שדווקא הדין לגבי מבנה פשוט הוא מאוד ברור.
לעניין ההוצאות, לא ניתנו לנו הוצאות בהליך הזמני אבל אני מבקש לחייב את כלל המתנגדים לעתירה
בהוצאות ריאליות במידה והעתירה תתקבל.

החלטה

החלטתי תינתן בלשכתי ותומצא לצדדים.

ניתנה והודעה היום א' אדר א' תשפ"ב, 02/02/2022 במעמד הנוכחים.

תמר שרון נתנאל, שופטת